

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าหอ

ไขแสง โปธิโกศล

Order Key.....26051

BIB Key.....171921

๓๓๐

เลขหมู่...RT๕9.3 ๙๙๖ 2๐42

เลขทะเบียน.....

...../...../.....

ภาควิชาการบริหารการศึกษาพยาบาลและบริการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

หาดใหญ่ สงขลา

ธันวาคม 2542

การวิจัยเรื่องนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประจำปีงบประมาณ 2541-2542

การพัฒนาพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าหอ*

ไขแสง โทธิโกดม **

ลัดดา ชูศิลป์ทอง ***

ธนพร สายวาริ ****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าหอตามสภาพที่เป็นจริงและตามความคาดหวัง ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริหารงานและศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมของหัวหน้าหอ มีผู้ให้ข้อมูลหลักหรือถูกวิจัยเป็นหัวหน้าหอจำนวน 18 คน และผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นพยาบาลวิชาชีพ ผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาล และผู้ป่วยหรือญาติ มีการดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการและทำความเข้าใจสถานการณ์ ขั้นการวิเคราะห์และกำหนดแผนและกิจกรรมการส่งเสริมพฤติกรรมการบริหารงาน ขั้นการปฏิบัติพัฒนาและวิเคราะห์ผลการปฏิบัติ ตามทักษะที่ต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4 วงจร ขั้นการวิเคราะห์และสรุปข้อมูล และขั้นการพัฒนารูปแบบและหลักการทางวิชาชีพ โดยใช้เวลาการวิจัย 1 ปี 5 เดือน ใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แนวคำถามการสัมภาษณ์หรือการสนทนากลุ่ม แนวทางการปฏิบัติในการบริหารงานของหัวหน้าหอ และแบบรายงานคน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มหรือการประชุม และการรายงานคน ทำการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ลักษณะคือข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS PC* หากำร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน F-test และ Multiple range test โดยใช้ Tukey-B procedure ปรากฏผลดังนี้

หัวหน้าหอมีความมั่นใจ รู้ว่าจะทำอะไรอย่างไร ไม่แสดงความสับสนในบทบาทและพฤติกรรมของตน แต่กังวลมีความเครียดในการประชุมหรือสนทนากลุ่ม มีจำนวนเกินกึ่งหนึ่งรายงานตนว่าสามารถปฏิบัติตามทักษะหรือความสามารถที่ต้องการพัฒนาได้ 14 รายการ จาก 34 รายการ ในการกำหนดแผนงานของกลุ่มเรื่องเครื่องมือพื้นฐานการดูแลผู้ป่วย การทำวิจัย กิจกรรมสัมพันธ์ชื่อจุกประกาย การตรวจสอบเวชระเบียน และการใช้บัตรแสดงความยินดีแก่ผู้ป่วยที่กลับบ้านตามกระบวนการขายในการบริการสุขภาพ พบว่าหัวหน้าหอทำงานไม่สำเร็จตามแผน มีเฉพาะกิจกรรมจริยธรรมแห่งวิชาชีพที่ได้จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง หัวหน้าหอเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจเพื่อพัฒนาวิชาการของตน และพัฒนากลุ่มตนชื่อสังสนทนาจำนวนน้อย สำหรับพยาบาลวิชาชีพและผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาลยังคงประเมินคุณลักษณะส่วนบุคคล และการทำงานบางประการที่ไม่เหมาะสมของหัวหน้าหอ ในการประเมินพฤติกรรมของหัวหน้าหอเชิงปริมาณเรื่อง การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติตามคุณลักษณะหรือทักษะการบริหาร ความสามารถทางการบริหารงานของหัวหน้าหอ และความสำเร็จตามวัตถุประสงค์การพัฒนาพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าหอ โดย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มหัวหน้าหอ และกลุ่มผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาลพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของสถิติระดับ .05 ส่วนการประเมินเรื่องคุณสมบัติของการคิด ลักษณะการคิด และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการคิดของหัวหน้าหอ โดย 3 กลุ่ม ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้นยังพบว่าหัวหน้าหอประเมินตนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มพยาบาลวิชาชีพ และผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาล

* ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีงบประมาณ 2541-2542

** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษาพยาบาล และบริการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์

*** หัวหน้าหอสูติกรรม 310 กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลหาดใหญ่

**** พยาบาลวิชาชีพ กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลหาดใหญ่

พบกลยุทธ์ที่ใช้ในการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพได้แก่การส่งเสริมกระบวนการคิด การส่งเสริมการปฏิบัติบริหารอย่างมีมาตรฐาน และส่งเสริมการศึกษาด้วยตนเอง กลยุทธ์ที่ใช้ในการวิจัยแต่ไม่มีประสิทธิภาพได้แก่การส่งเสริมการจูงใจในการปรับพฤติกรรม และการสร้างทีมการทำงานของกลุ่มหัวหน้าหอ

หัวหน้าหอและผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาลคาดหวังให้มีการปรับทักษะหรือความสามารถที่หัวหน้าต้องการพัฒนา 34 รายการให้สำเร็จ ส่วนพยาบาลวิชาชีพคาดหวังให้หัวหน้าหอปรับปรุงคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าหอคือ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูง ผู้ได้บังคับบัญชา กลุ่มงานพยาบาล และการกำหนดบทบาทหน้าที่ตามตำแหน่ง นอกจากนี้พยาบาลวิชาชีพ หัวหน้าหอ และผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาลไม่เสนอแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้าหอ แต่กล่าวถึงการพัฒนาพฤติกรรมตามแนวทางการปฏิบัติในการบริหารงานของหัวหน้าหอทั้ง 34 รายการให้สำเร็จ